

mexikói fejevadász bűzös
 bandáját hírelt a szél
 a sápadtarcú halál üldöz
 s a forgótáras szenvedély
 de nyomolvasó démonoknak
 nyomából rólad olvasok
 s a kanyonból elődobognak
 a láthatatlan lovasok
 folyik az idő visszaárad
 sodródik benne ezer fátum
 a gázlón túl is megtalállak
 ha megtalálsz a szerelem
 a legutolsó rezervátum
 kelj át velem
 ott nem áll lesben szürkemedve
 nem portyáznak veszett hiúzok
 bújj ki mokaszinodból vesd le
 hímes szoknyád szarvasbőr blúzod
 prérifarkasok aranyásók
 törzsfőnök lánya füstjelek
 elásni csatabárdot
 inni tüzes vizet
 belélegezni indiánok
 erdők ezüst lélegzetét
 kisemmizett és elcsigázott
 boldog vadak leszünk-e még?

Új Forrás, 2013/1.

Halász Margit

VIDRÓCZKI-KÓDEX

(1.) A tornádó a Mátra vadregényes völgyei és hasadécai között rejtőzött napok óta. Mint egy cégéres haramia, akit hét vármegye is keres, úgy settenkedett egyik fától a másikig. Már délelőtt eldöntötte, hogy szerteszórja a szénégetők félig rakott boksáit. Sőt még az is megfordult a fejében, hogy halálra döngöl egyet-kettőt közülük. Valahogy idegesítette őt ez a kormos-szorgos népség. Hányszor, de hányszor nézegette őket boksarakás közben. Úgy dolgoztak, úgy cipelték a terhüket, mint nagyra nőtt fekete hangyák. Mosolyogva, szótlanul, öntudatosan. Nem irtózott semmitől sem jobban, mint ettől a fenénagy lelkiismerettől. Neki a szabadság volt a mindene, a pusztítás, az öldöklés.

Nem is tévovázott sokat, magára öltötte rojtos-sallangos subáját, pörgött-forgott, kettőt jobbra, kettőt balra és elindult egyenesen a völgy felé. Mentében, amúgy bemelegítésként, a sok vért látott szekercéjével kidöntött néhány gyengébb idegzetű fát. Repültek a madárfészkek, sirtak-rítottak a madarak. Ezzz azzz, zúgta, és kegyetlen pofával vigyorgott, ezzz azzz, azt akarom, hogy minden sírjon. Zokogott a bükk, bőgött a gyertyán, bömbölt a mohos tölgy, üvöltött a cserfa. A fagyalbokrok, a húsos somok és a csíkos kecskerágók egymásba kapaszkodva pityeregtek. Könnybe lábadt a szeme a nagy szirti sasnak, potyogtak a könnyei a kerecsensólyomnak. Az erdei szürkebegy mit sem sejtve a patak parton, a bokrok között csicsérgélt. Egy lepkét bámult épp, s arra gondolt, de jó, hogy nem pillangónak született. A pillangót egy nagyobb légáramlat leterítheti, de ő, igen, ő sokkal többet is kibír.

Gacsályi Matyi szénégető az ebéd utáni röpké pihenőben mindig gombászni indult. Valósággal bolondult a gombákért, pontosabban azért az ábrándért, hogy rálel egy különleges, kihaltnak hitt gombafajra, amit az ő nevére jelyeznek majd. A szurdok felé vette az irányt, s azon morfondírozott most is, milyen új nevet adna annak a bizonyos gombának. Abban egyetértett önmagával, hogy nem lenne szerencsés lematyizni, nem vennék akkor komolyan. Inkább valamilyen mátyásos szót kellene találnia, de persze csak akkor, ha nagyméretű gombáról van szó. A kisebb fajtának mégis csak illendőbb lenne a Matyi. A vadszőlőn túl találta mindig a legszebb, leghúsosabb gombákat. Jó fél kilométerre járhatott a szénégető völgytől, amikor furcsa zajra lett figyelmes. Oldalra

nézett, a magasles irányába, s földbe gyökerezett a lába. A magasles léceit egy láthatatlan, tébolyult balta aprítani, szaggatni kezdte. Repkedtek a fadarabok, aztán nagy recsegéssel-ropogással földre dőlt a szerelmi búvóhely. Matyi Gecse Vicára gondolt volna, ha nem rémül meg olyannyira. Vicával hetente kétszer találkoztak a magaslesen. Volt ott úgy is, meg annyi vadméh, hogy Matyi nem győzte hajkurászni őket. Mert Vica mézédés meztelen testére jobban jöttek, mint a plafonról lógó ferdén lenyisszantott kólásflakonra, melynek alján csillogott a mézes mérgezett víz. Egyszer Vicuska fenekébe csipett egy dongó, Matyi próbálta kiszívni a mérget, mire a lány olyan visításba kezdett, hogy jobbnak látta, ha hozzá sem ér a vöröslő duzzanathoz.

De ilyen pusztítást, amilyen a magaslessel történt, még nem látott soha. Egy keskeny irtás utat engedett a tekintetének, így leláthatott a hegyekkel ölelt kis völgybe, ahol a két rozszant lakókocsi állott. Az apja épp indult egy szálfával a félig rakott boksa felé, de a vihar kitépte a kezéből a fát, és a földre teperte. Matyi ereiben megfagyott a vér, vacogott félelmében és futásnak eredt. Átvágott a kimélyített úton, az egyik lába beleakadt egy kimosott gyökerű fa szövevényes bogába. Hasra esett, de egy pillanat alatt talpon volt, és mentette, ami menthető, az életét. A tornádó pedig szemmel láthatóan közeledett. Sőt az volt Matyi érzése, hogy egyenesen őt szemelte ki magának. Nem volt mese, találnia kellett egy védett helyet, de sehol semmi sem mutatkozott. Már a patakot is elhagyta, amikor szemébe tűnt az öreg bánya vágata. Csak azt érje el, ha oda bebújik, akkor egészen biztos, megmenekült. Két őz keresztezte az útját, mintha a semmiből toppantak volna eléje. Barna kőszoborként, időtlenül álltak, nyakukat egymáshoz tapasztva erősítették egymást. Ketten voltak. Kettőnek még a veszedelem is könnyebb, gondolta Matyi, de egyedül, egyedül néha még az öröm is milyen nehéz. Szegény Matyi végre elérte a bányavárat. Önszántából be nem bújhatna oda, de most, most más volt a helyzet. Derékszögbe hajolt, és beugrott a nagy sötét szájba. De itt sem lett nyugodalma, a tornádó könyörtelen, sebhelyes pofájával még ide is utánafigyorgott. Tovább kellett hát mennie a hajdani bánya sötét gyomra felé. Amikor megpihent, s kifújta magát, egyszerre úgy érezte, hogy figyelik. Na de hát kicsoda? Ebben a barlangban holtbiztos, hogy nincs egyetlen teremtett lélek sem. Vagy mégis? A vájat csarnokának mennyezetéről ezer apró szem bámult rá. A földalatti ravatalozó boltozatán fekete csipkefüggönyként szabályos mintákba rendeződve lógtak a hosszúszárnnyú denevérek. Ilyen sok szempár még nem szegeződött rá soha életében.

Matyi kihúzta magát, jobb az, ha nem látja senki és semmi a félelmét. Jobb az, ha nem mutatja ki az ember a gyengeségét, mert akkor rögtön sebezhetővé válik.

Igen, a félelem. Gacsályi Mátyás huszonhat éves fiatalember életét a félelem irányította. Gyermekkorában félt a sötétől, a holdtól, a meggybefőttől és a kesztyűtől. Később a macskáktól, a kutyáktól. Aztán az iskolától, a tanároktól, a kilences számtól és a várostól. De legjobban rettegett a gyíkoktól és a békáktól. Csoda hát, ha a barlangban araszolva olyan velőtrázóan felordított? Ahogy tapogatózott az érdes sziklafalon, egyszerre valami puha, hideg anyaghoz ért a keze. Amikor az öngyújtójával fényt csinált, akkor látta, hogy egy gyíkfészekbe nyúlt. Félelmében egy oldalra nyíló, öblös vájatba mászott, amelyen túl, messze túl, szabad ég fénye mutatkozott. A hasas vájat kifejezetten kellemes helynek tűnt. Mintha emberkéz alkotta volna a berendezését, egy nagy malomkőszérű asztal állott középen, körötte pedig kőülőkék sorakoztak. Alig tett pár lépést, amikor kintről férfihangok hallatszottak. Matyi az asztal alá bújt. Majd bolond lesz elárulni, hogy félelmében bemeneült a barlangba. Hallgathatná egész nyáron a többiek heccelődését. Mert ősszel már tényleg muszáj lesz valamit kezdenie az életével. Őstől már csak látogatóba szeretne kijönni a völgybe, jó, maximum azért, hogy az apjának enni- meg innivalót hozzon. Hátha adódik valami jó munka a faluban, mert az igazat megvallva, a háta közepe sem kívánja a várost. Miskolcra járt ipariba, épp elég volt az a városból. Matyi, gyere elő, elállt a vihar, szólított a nagybátyja. De Matyi nem mozdult. Még jobban összekuporodott, s amikor már nem hallatszott mozgás, kikászálódott az asztal alól. Valami koppant a kövön, az öngyújtója esett ki a zsebéből. Ahogy a földön kotorászott, az egyik ülőke lábánál rést fedezett fel. Meggyújtotta a gyújtóját, és egy keményfedelű könyvecskét húzott elő a lyukból. Matyi átlépett egy fényesebb vájatba, s kinyitotta. Illetve a könyv magától kinyílt középtájt, és egy nyolcrészt hajtott levél csúszott ki belőle. Matyinak a torkában dobogott a szíve az izgalmtól, mert mindig is erről ábrándozott, hogy egyszer talál majd valami titkos írást, amely akár még híressé is teheti. Ezért szeretett gombászni is. De a gombászások után sajnálattal kellett tapasztalnia, hogy nem talált semmilyen különleges fajt, csupán rókagombát, vargányát, tojásgombát, csiperkét, őzlábgombát, keserűgombát vagy épp trombitagombát. De ezzel a levéllel most más a helyzet. Ezzel akár még szerencséje is lehet.

(2.) Semmi kétség, Matyi egy titkos kódexre lelt. Ahogy vitte a fény felé, egyre jobban kiábrázolódott a könyvecske fedőlapja. Leporolta és a szürkésbarna réteg alatt egy vérpíros szó mutatta magát. Nem akart hinni a szemének, mert a szó nem volt más, mint az ő neve: MATYI. Ez valami rossz vicc, dadogta, szemfényvesztés, mi ez az egész, Istenem, mibe keveredtem? De pár másodperc múlva be kellett látnia, hogy tévedett. Az idő foga megharapdálta itt-ott a fedelet, apró bemélyedések vezették hamis irányba a betűk kacskaringóit. Amikor a fényes napra ért, akkor döbönt rá, hogy a könyvön szereplő név nem más, mint a MARCZI. Matyi a csodálkozástól eltátotta a száját, s egy tornádóban edződött rettenthetetlen légy repült bele. Matyi meglepettségében nagyot nyelt, lenyelte a legyet, s ettől annyira megrémült, hogy elkezdett futni a patak felé. Letérdelt és úgy ivott a friss vízből, mint egy szomjas állat. A patak túloldalán egy szürkebegy tetemét sodorta a víz, megtépázott tollai csapzottan, csomókban fityegve lógtak a semmi kis testen. Egy lepke szállt a patakparti gallyra, melyen fennakadt a szürkebegy. A hegyi fehérlepke szájalommal teli sajnálkozással nézte a szerencsétlenül járt madárkát, s arra gondolt, milyen jó neki, ő éppen pihe-puha szárnyai miatt tudott megmenekülni a veszedelemből. Matyi leült egy korhadt tuskóra, a patak nagy, lapos kövein hegyi szitakötők lábadoztak, sárga-fekete színük most valahogy még jobban tündökölt, mint máskor. Vagy csak az izgalom miatt érzékelt mindent erősebben? Nem tudni. A négy szitakötő feltöltődött a nap egyre élénkítő melegével, és elindult arra, ahol az erdő a patak fölött összezárt. Matyi kezét égette a kis kódex és a benne heverő levél. De úgy volt vele, mint gyermekkorában, amikor csokit kapott. Zsebbe tette és elment játszani az utcabeli gyerekekkel. És a játék olyan édesen izgalmas volt, a csoki íze valahogy átjárta az egészet. Nem beszélve arról, ami a játék végén várt rá. Hát így érzett most is. Az például eszébe sem jutott, hogy esetleg már aggódnak érte a többiek, türelmetlenül várják viszszerkeztését.

Úgy döntött, pihen egy kicsit a fatönkőn, mert nagyon fáradtnak érezte magát. Egy vízirigó reppent egészen közel a lábához, s oldalra fordított fejjel, kihívóan nézett szembe vele, majd elkezdett csúfondárosan fütyülni. Matyi nem volt babonás, csak egy kicsit, s határozottan az az érzése támadt, hogy ez a kis madár tud valamit. Igen, pontosan úgy mozdította parányi fejét, mint aki közölni óhajt valamit, mint akit felhatalmaztak, sőt megbíztak, hogy vigye el az üzenetet. Matyi egy kavicsot dobott a patakba, gondolván, hátha a csobbanás elrettentí a

kotnyeles jószágot. De a madárka helyett, hogy elszállt volna, felrepent a kódexre, mely a tönkőn hevert Matyi mellett, és farktollait enyhén megemelve elegánsan rápiszkított. Matyi mérgében elhessentette, még kiabált is utána valami gorombaságot. Aztán a patak friss vizében lemosta a fedelet. A víz azonban nemcsak a pimasz jószág csinálmányát mosta le, de elősejtelt egy másik szó is a göcsörtös, repedezett fedélen. VID-RO CZ-KI, szótagolta. Ez nem lehet igaz, ez az a nagy betyár, akiről már annyit hallottam? De most már nem volt pardon, nem tudott parancsolni magának, kivette a levelet a könyvből, kiterítette, kisimította és olvasni kezdte. „Tisztelt megtaláló Emberi Status. Érzem, hogy azok az én durva és rossz tselekedeteim, melyekről a Nemes Sziv és Vér iszonyodik valósággal megérdemítik a kemény és gyalázatos büntetést, ahogy halálom lelem.” Hú, hát Matyinak össze kellett szednie minden szövegértési tapasztalatát, amit az iskolában tanult, hogy felfogja a szavak értelmét. Nem nagyon rajongott soha az irodalomért, különösen a verselemzésórák idegesítették. Maga sem tudta, miért, de nagyon felment a pumpája a rímelő soroktól. Megjátszásnak, mesterkéltnek érezte a hétköznapi beszédétől eltérő kifejezésmódot. Az zavarta, hogy az osztályt is kasztokra osztotta: egyesek értették, mások úgy tettek, mintha értenék, a maradék, s ő ehhez a harmadik csoporthoz tartozott, a maradék meg idegesen dobolt a lábával a pad alatt, s alig várta, hogy a kicsengetés véget vessen a rémálomnak.

Matyi emlékezete szerint Vidróczkit a saját haverjai kaszabolták le szekercékkel Mátraverebély határában valahol a Zagyva-hídhoz közel. A mátrai keresztapa utólag elfogott cimborái szerint azon szólalkoztak össze, hogy melyik városban, Gyöngyösön vagy Egerben adják fel magukat, a vezérnek meg nem igazán fűlt a foga az önfeladáshoz, hát ezért verték agyba-főbe. „Mert véget akartunk vetni az orozó életvitelünknek, és semmi mást nem akartunk, csak élni, mint az összes többi jó magyar ember, makulátlanul és tisztességesen”, vallotta Pintér Pista a bíróságon.

Matyinak a Status szó okozott némi fejtörést, de szerencsére a szövegösszefüggésből hibátlanul kikövetkeztette. Az viszont nem fért a fejében, hogy a leírtak szerint Vidróczki előre tudta, vagy inkább érezte saját halálát, mégsem tett ellene semmit. Hogy is van ez?, ráncolta a homlokát, de egyáltalán nem boldogult a megfajtással. Tovább olvasott hát: „Köztünk legyen szólv a törvénysértés mind a mái napig olthatatlan szenvedélyem. Nem Te választottál engem Nemes Emberi Status, én választottalak Téged, a Sorsunk mától öszvefonódik.” Matyi ijedté-

ben háromszor felcsuklott, s azt vette észre, hogy reszket a lába. Nagyokat nyelt, a lábát leszorította a mohás kőre, és már bánta, hogy bebújt abba a nyavalyás barlangba. Még csak az kellene, hogy egy ilyen alakhoz köze legyen! De nem bírta mást tenni, olvasta tovább: „Ki vagyok én? Egy bagarja csizmás, gesztenye szín hajú, kőkény szemű, hosszas arcú, 641/2 hüvelyk, fájín pofabőrű, béklyotalan; vakmerő, mulatozó, magyarul beszélő fekete bárány. Mániákusan kegymélem az idomzatos állatokat és a csecse nőket.” Mi közöm nekem ehhez a nagyképű, beképzelt betyárhoz?, húzta fel a szemöldökét Matyi. De nem tudott ellenállni, muszáj volt olvasnia: „Mi végre születtem? Mindig is tartózkodtam az erőszaktól, czimboráimat is arra buzdítottam, hogy senkit sem szabad megölni, csak ha nagyon muszáj. A vármegye és a néprajzosok szerint három embert iktattam el a láb alól, de bevallom: tizenharmadfelet. Egyszer két fertály óra alatt hatszor is rablottam.” Egy vércse vjjogott nem messze a fák között, Matyi libabőrös lett a félelemtől, s majd kiejtette kezéből a papirost. „Fiam, a világ nem ér véget a Mátrában, itt kezdődik. Nyelveket kell tanulnod, látni kell a világot, de legalábbis Európát. Már a székesfőváros is mennyire tsábitó, én is tartok ott egy Janka nevű tüzes cziczát. Menj először Te is oda, hogy a nyomorúságoknak ne legyen rajtad öszvetódulása itt. Én mindig is Charlestownba vágytam. (Hamburgon át.) De már minden hejjában. De most már Rollad essék szó. Semmit ne féljél, olly erőssen segít majd a könyvecském. Hord magaddal, de tsak szükség esetén nézz bele. Ezek után maradok Hazám disze, Famíliám öröme, Embertársam segítője. Vidróczki Márton. Tsak bennem bizz, tegyél jót, és szerencsélő Emberré leszesz.”

Még az is oda volt firkantva a lap hátoldalára, meglehetősen girbe-gurba betűkkel, hogy mindezt a holdfénynél íratta a „nép fekete báránnya” egy szegény deákkal, akit aztán kénytelen volt „kiiktatni a láb alól”. De hát ez egy kegyetlen, szadista állat, gondolta Matyi, hogy lehetett ennyire lelketlen, hogy az írnokával a saját kivégzését papírra vettesse. Aztán a nap felé fordította a levelet, hogy jobban lássa, nem hagyott-e szegény írnok valami jelzést, valami segélykiáltást, valami jajszót. De nem talált semmi mást a levélen, és az vetődött fel benne, hogy ez az egész utolsó mondat vagy egy mesteri reklámfogás, vagy egy oltári nagy primitívség. Egyik se jobb a másiknál, sóhajtott nagyot, és összehajtogatta a levelet. Két óz érkezett az iszamos part felől, egyiküknek vérzett a háta. Biztos a viharban sérült meg, gondolta Matyi, ez a vihar mindenkiben mély nyomot hagy.

A lába még mindig remegett. Felállt a fatörzsről, kezébe vette a kódexet, és elindult vissza, a barlanghoz. Elhatározta, hogy visszateszi a résbe, mintha mi sem történt volna, hisz nem látta egy teremtet lélek sem, hogy elhozta onnét. Nem történt semmi, nem történt semmi, nyugi, mondogatta mentében. Félúton sem járt, amikor két szénégető társát pillantotta meg. A patakmederben jöttek felfelé, őt kajtatták, s amikor meglátták, hangos hóha-hó-val adtak jelt. Matyi nem félt, hisz az elmúlt órában a félelem és a rettegés minden fokozatát végigpróbálta magán. Higgadtan belecsúsztatva a kódexet a reklámszatyorba, s indult, hogy levegye a közelében lévő őzlábgomba szépen pettyezett kucsomáját.

(3.) A lakókocsikkal a tornádó szerencsére nem bánt el, az egyik legurult ugyan, de a vizesgödör töltése megállította. A boksák széthajigált fáit viszont az erdőből kellett apránként összegyűjtögetniük. Négy szénégető dolgozott a völgyben, Matyi, az édesapja, az édesapja testvére és Misi. Misi egy árva falubeli fiú volt, aki mindennél jobban szeretett dolgozni. Amellett, hogy csinálta mindazt, amit a többiek, még főzött, mosogatott, bevásárolt, és el nem múló szenvedéllyel domesztosozta a lakókocsikat. Mondogatták is neki, hogy olyan kórházzsag van mindenütt, amely kibírhatalan, hagyja már a fenébe a fertőtlenítést. De minden hiába, neki a tisztaság volt a hobbija. Kemény nézésű fiú volt, s ha nem tetszett neki valami, azt mondta, B...m a picin kalapos Jézusát, kiontom a beleteket. De ezt nem gondolta komolyan, a légynek se tudott volna ártani. Esténként még arra is volt ideje és ereje, hogy fabaltákat farigcsáljon. Ezeket a szekercéket a lakókocsijában állította ki az ágya felett amolyan falvédőként. Hét osztály elvégzéséről volt bizonyítványa, de ez semmiben sem korlátozta. Szorgalma és kitarása, valamint ügyes keze miatt mindig volt munkája, sőt egyik helyről a másikra csábították. Azt sem titkolta, hogy Angliára gyűjt. Hogy lássam a világ legjobb nőjét, Kate hercegnőt, mondta csillogó szemmel, amikor megkérdezték tőle, miért éppen oda vágyik. Volt egy kismotorja, és mivel nem ivott alkoholt egyáltalán, mindig el lehetett szalajtani bárhová, ha a szükség úgy hozta. Egyszóval Misi valóságos kincs volt a völgyben.

Három teljes napba telt, amíg visszaállt a rend, s ez alatt a három nap alatt Matyi szolgált némi meglepetéssel. Hát először is, nem kellett noszogatni, tette a dolgát, rakta, hozta, tette, vitte. Ebéd után pedig megkérdezte Misit, hogy segíthet-e neki a mosogatásban. B...m a picin kalapos Jézusát, felelte Misi, ne látatlankodj itt nekem, mert

kiontom a beled, indíts inkább gombászni. De Matyi nem ment. Azt mondta, úgysem talál semmit, ő nem bóklászgat feleslegesen, itt több hasznát veszik. Na, az apja ekkor egymás után két sört is lehúzott. Csak nem érte valami baj a fiát, csak nem vágta fejbe valami lehasadt ág? Mintha az agyának esett volna gyengesége, zavartan és kifürkészhetetlenül mosolygott. Aztán egyszerre olyan udvarias lett mindenki-vel, ami komoly aggodalomra adott okot. Parancsolsz?, kérdezte Misit, ha nem értett valamit, jó, legyen úgy, ahogy te akarod, kiskomám. Ilyen szavakat nem hallottam tőle soha, panasolta az apja, honnan szedhette vajon ezeket?

Matyi egész lényét összezavarta a kódex. Igaz, nem olvasott még bele, mert félt. Félt, hogy olyasfélét talál majd benne, amit azonnal teljesítenie kell. És ő időre vágyott, még egy kis nyugalmas időre a völgyben. Ha magára maradt, szavak, mondatfoszlányok visszhangoztak a fejében. Még hogy Budapestre? Dehogyan megy ő oda! Megmondta a szomszéd fiú is kerek perccel, hogy ott mindenki idegbeteg, és csak magával van elfoglalva. Anyázzák, szidják egymást mocskosabb szájjal, mint a falubeliek, majd bolond lesz odamenni. Jó neki itt az erdőben meg a faluban. Egy üde légáramlat kúszott le a hegyről, s kigyózza kavarta fel a megrekedt, szénporos levegőt. Matyi beleszipantott, lehunyta szemét, és olyan boldognak érezte magát, mint még soha. Könnybe lábadt a szeme. Nem is értette, hogy nem tűnt fel neki mindez eddig? Hogy nem jött rá, milyen mázlista? Hogy lesik a kedvét és mindent elnéznek neki. De miért is? Tényleg nem értette. Csak ellágyult a szíve és azt érezte, hogy mindezt vissza kell adnia valakinek. Szolgálni szeretett volna hirtelen mindezekért. Semmi másra nem vágyott, csak arra, hogy mások kedvében járjon, hogy megfeleljen másoknak. Milyen felszabadító érzés is az! Lapátolta a szénport, s észrevette, hogy egy porcelánfehér lepke száll a kormos kezére. Erről valamiért Vidróczki Jan-ka nevű pesti szeretője jutott az eszébe, a tüzes cica. Elmosolyodott. Vicára gondolt, aztán arra, milyen is lehet vajon egy pesti nő. Mi van, ha tényleg kinyílik ott egy világ, mely éppoly rejtélyes és csábító, mint a kódex? Egy bögöly csípett izzadó homlokába, Matyi rácsapott, észhez tért, aztán tovább dolgozott.

Szenet égetni a Mátrában cseppet sem könnyű mesterség. Legelőszőr is keresni kell a hegyek oldalbordái között egy sziklarepedések nélküli csinos kis völgyet. Csákánnyal, lapáttal keményre kell döngölni a földjét, aztán jöhet a boksahelyek kijelölése cölöpökkel. A cölöpökre madzagot kell kötni, és szép, szabályos köröket rajzolni. Ja, igen, fontos,

hogy legyen a völgyben egy jó mély vizesgödör, hogy ha valami meggyúl, kiolthassák. Nem tanítják ezt a mesterséget semmilyen iskolában, apáról fiúra száll. Jobban mondván átleszi a gyerek a szülőjétől a fogásokat. Egy szezon alatt hipp-hopp, játszva meg lehet tanulni.

Matyi is kitanulta. Amikor először jött a völgybe, éppen zsákoltak. A nagy szabályos fekete köralapok ott éktelenkedtek a gyönyörű gyapjas zöld völgyben. Úgy néztek ki, mintha három nagy és két kis ufó szállt volna le, s visszaindulásukkor felégették volna maguk alatt a talajt. Most a tornádó miatt újra kellett alapozni mind a két nagyboksát. Felhúzták az ölet, s a méteres cserfákat egymásra rakták. Az oldalához fahasábokat támasztottak, sátorosan, negyvenöt fokos szögben. Középen, alul, a boksa lábánál kivezető lyukat hagytak. Ide dugják majd be az olajos rongyokkal körbetekert hosszú rudat. Matyi még nem gyűjtött soha. Nem szerette, mert hasra kellett feküdni, bele a szénporba, és az égő rudat be kellett tolni a résbe, a boksa méhének kellős közepébe. Most én szeretnék gyűjtani, kiabálta Matyi a vizesgödör mellől, lehet? Misi nagyot nézett, B...m a picin kalapos Jézusát, mi történt teveled, beléd csapott a villám? Sőt még azt is felajánlotta Matyi, hogy ha majd ég a boksa, éjjel szívesen vigyázná. Miért vállalta mindezt? Talán azért, mert érezte, vagy inkább tudta, hogy ez lesz az utolsó égetése. Amikor bezsákolnak, szedi a sátorfáját, és meg sem áll Budapestig. Mit fog ott csinálni? Részletkérdés. Nem tudja. De azt igen, hogy el kell mennie innen, itt kell hagynia a gyapjas zöld völgyet, a patakat, a sóletfőzelékes ebédeket, a zseblámpás éjszakákat és a porcelánfehér lepkéket. És persze az apját, az anyját és Vicát. Új életet kell kezdenie. Nem véletlenül jött a helyükbe a tornádó. Nem véletlenül volt ott az a barlang. Nem véletlenül bújt a kőasztal alá. Mindez azért történt, hogy hátizsákjába tegye Vidróczki Marci kódexét, felkerekedjen és szerencsét próbáljon Európában. Ahogy meg van írva.

Alföld, 2013/1.